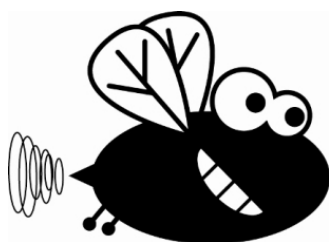

INSPIRATIEGIDS SCHATTEN VAN Vlieg 2021

HOE MAAK IK EEN SCHATTENZOEKTOCHT?

INHOUDSTAFEL

Welkom	2
1. Je eerste keer Schatten van Vlieg	3
2. Doel van de schattenzoektocht	3
3. How to: een schattenzoektocht maken	3
3.1 Coronaproof	4
3.1.1 Communicatie	4
3.1.2 Je zoektocht	4
3.1.3 Een try-out van je zoektocht	7
3.2 Een verrassende inhoud	7
3.2.1 Wie zijn je schattenjagers?	7
3.2.2 De opbouw en vorm van je zoektocht	7
3.2.3 Het vinden van de schat	8
3.2.4 De vorm van de opdrachten	10
3.2.5 De aard en inhoud van de opdrachten	11
3.2.6 En wat nadat de schat gevonden is?	11
3.3 Een verrassende vorm	12
3.3.1 Formaat	12
3.3.2 Kleurgebruik	12
3.3.3 Lay-out	12
3.3.4 Afbeeldingen	13
3.3.5 Tekst	13
4. Opdrachten verzinnen	13
4.1 Achttien leuke kijkopdrachten	14
4.2 Inspiratievoorbeelden	21
4.3 Zelf opdrachten maken	24
5. Een zoektocht voor het hele gezin	25
5.1 Vijf praktische tips	25
5.2 Opdrachten met verschillende moeilijkheidsgraad	26
6. Wat doe je beter niet? Checklist om naast je zoektocht te leggen	27
7. Bekijk je eigen zoektocht kritisch	28
8. Educatieve hulplijn	29
9. Samenwerken met andere partners	30
10. Communiceren over je zoektocht	30
11. Belangrijke deadlines	30
12. Vragen	30

WELKOM

Leuk dat je meedoet aan Schatten van Vlieg 2021! De zomervakantie is het uitgelezen moment om extra in te zetten op families: dan brengen gezinnen namelijk meer tijd met elkaar door. Met de zomeractie moedigen we families aan om eropuit te trekken en het vrijetijdsaanbod in hun buurt te ontdekken.

Zomer 2020 was ongetwijfeld een unieke Schatten van Vlieg-editie. Samen hebben we de handen in elkaar geslagen om families toch te kunnen verwelkomen voor een coronaproof zoektocht - een dikke proficiat en een welgemeende dankjewel aan alle verstoplocaties! Families bleven wat meer in eigen land en ze gingen meer dan ooit op zoek naar pareltjes in de buurt. Schatten van Vlieg beantwoordde moeiteloos aan deze vraag en bleek de ideale uitstap in familiebubble.

Hoe de zomervakantie in 2021 er zal uitzien, weten we nog niet, maar ook dan zal Schatten van Vlieg een welgekomen activiteit zijn. Een schattenzoektocht is namelijk een laagdrempelige en daarom ideale formule om families te laten kennismaken met jouw organisatie. Redenen genoeg om ook dit jaar jouw locatie gemeente in de verf te zetten.

Elk jaar zorgt Vlieg voor een **thema** tijdens de zomeractie: dat geeft jullie de kans om je zoektocht in een nieuw jasje te steken en je locatie anders te bekijken. Bovendien komen schattenjagers, eens ze de smaak te pakken hebben, het jaar nadien vaak opnieuw een schat zoeken op dezelfde locatie. Dankzij de verfrissende insteek van het thema ontdekken ze elk jaar een nieuwe zoektocht. Daarnaast gaat meer dan de helft van de kinderen op zoek naar verschillende (2, 3 of meer!) schatkisten. Als je inspeelt op het thema ontdekken ze een rode draad tussen de locaties en een verband met de items in de schatkisten. Meer dan genoeg redenen dus om met **kijken**, het thema van 2021, aan de slag te gaan.

De zintuigen zijn een toegankelijke manier om kinderen te laten kennismaken met kunst en cultuur. Ze zijn universeel, vertrekken vanuit het kind en zijn daarom toepasbaar op alle locaties. In 2021 draait alles rond het - coronaproof - thema '**zie jij wat ik zie?**'. Elke persoon merkt andere dingen op in de omgeving. Door stil te staan bij en goed te kijken naar je locatie, zien de schattenjagers misschien wel dingen op een andere manier en leren ze je locatie beter kennen. Hoe zag jouw locatie er zoveel jaar geleden uit? Wat verandert er aan je locatie vanuit een bepaald perspectief? Welke elementen bedotten het menselijk oog? De mogelijkheden zijn eindeloos en elke locatie kan met dit thema aan de slag want in elk gebouw en in elke ruimte, binnen of buiten, zie je - als je heel goed kijkt - schatten tevoorschijn komen.

Daarnaast kan je je zoektocht ook openstellen voor de allerjongsten. Ook families met heel jonge kinderen zijn geïnteresseerd in uitstapjes, maar het aanbod is nog erg beperkt en vaak pijlsnel uitverkocht. Door de opdrachten in je zoektocht ook op maat van de allerjongsten te maken, kunnen deze families een leuke tijd beleven op jouw locatie.

Hoe ga je nu aan de slag met het thema kijken? Hoe ziet zo'n zoektocht eruit en hoe maak je leuke opdrachten? Wel, deze gids vol inspiratie, tips en voorbeeldopdrachten is jouw leidraad om een geslaagde zoektocht te maken. Alle voorbeelden zijn vrij te gebruiken en mogen natuurlijk aangepast worden om de troeven van jouw organisatie extra in de kijker te zetten.

1. JE EERSTE KEER SCHATTEN VAN Vlieg

Neem je voor de eerste keer deel? Dan kan je alles over de actie nalezen op [de pagina voor nieuwkomers](#). Aan de hand van vijf stappen gidsen we je door je eerste keer.

Heb je nog vragen? Neem dan zeker een kijkje in onze [veelgestelde vragen-lijst](#).

2. DOEL VAN DE SCHATTENZOEKTOCHT

Samen kunst en cultuur beleven is een mooie manier voor (groot)ouders, tantes, peters,... om een kind op een andere manier te leren kennen. Het is fijn om de spontaniteit van een kind te aanschouwen en te bewonderen. Samen kunst en cultuur beleven zorgt voor verbondenheid, het zijn waardevolle momenten die ze samen beleven: samen genieten, samen verwonderd zijn, samen nieuwe werelden ontdekken,... Met Schatten van Vlieg staan we dan ook voor de mooie uitdaging om zoektochten te maken die dit gevoel versterken, met aandacht voor interactie.

De grote meerwaarde van je deelname aan Schatten van Vlieg zit in het feit dat families ervaren dat jouw specifieke locatie een toffe plek is voor hen. Het doel van de actie is dus niet om kennis over te brengen. Met de Schatten van Vlieg-zoektochten willen we het kijkgedrag en de beleving van families verscherpen en verdiepen en hun algemeen referentiekader verbreden. Doordat we met de actie niet inzetten op kennisoverdracht, maar op de beleving, zetten we de deur open voor fijne, creatieve en diverse opdrachten.

3. HOW TO: EEN SCHATTENZOEKTOCHT MAKEN

Een schattenzoektocht kan je opvatten als een rondleiding, een route door jouw cultuurhuis, met aan het einde van die route een schatkist. In deze gids zal je merken dat je geen goed-of-foutvragen moet creëren om families naar de vindplaats van de schat te leiden. Je kan op de route opdrachten aanbieden en louter door de route te volgen kom je uit bij de vindplaats van de schatkist. Deze manier laat je toe om vrije, creatieve en prikkelende opdrachten te bedenken.

Het doel is niet om de schat te vinden, maar de schattenzoektocht is een middel om families te laten genieten van elkaar en van je aanbod. We zetten je hieronder graag op weg om iets

moois te maken van jouw zoektocht en te zorgen dat jouw Schatten van Vlieg-zomer een succes wordt.

3.1 CORONAPROOF

Ook in deze uitzonderlijke tijden willen we samen met cultuur- en vrijetijdslocaties families een leuke tijd bezorgen. De Schatten van Vlieg-zomerzoektocht is hiervoor het middel bij uitstek. Ondanks de coronacrisis konden vorige zomer 85% van de schattentochten doorgaan. Maar liefst 99,5% van de schattenjagers voelde zich veilig, dankzij de maatregelen van de organiserende huizen. Maar hoe maak je je Schatten van Vlieg-zoektocht coronaproof? Wij bundelden alvast enkele concrete tips rond het organiseren van een coronaproof zoektocht.

3.1.1 COMMUNICATIE

Duidelijke communicatie over wat er **wel en niet kan** op jouw locatie is altijd erg nuttig voor families, en nu des te meer. Geef deze informatie vooraf aan op uitmetvlieg.be -via [je bericht in de UiTdatabank](#)- en je andere communicatiekanalen. Zo weten families wat ze kunnen verwachten.

- Hanteer je tijdslots voor bezoeken? Is er een maximumcapaciteit?
- Zijn de openingsuren aangepast?
- Zijn de toiletten open?
- Is de cafetaria open? Mag er gepicknickt worden?
- Zijn de lockers beschikbaar?
- ...

3.1.2 JE ZOEKTOCHT

Met de nodige aanpassingen kan je je Schatten van Vlieg-zoektocht *coronaproof* maken. Zo kunnen families op een aangename en veilige manier jouw locatie verkennen. Als je de zoektocht opstelt, ga dan bij elke stap na wat de schattenjagers moeten doen. Verander je parcours op opdrachten waar nodig zodat families zo weinig mogelijk materiaal moeten delen of objecten moeten aanraken. Dit jaar werken we rond het thema kijken, dus met een creatieve blik lukt dat zeker!

De route

Aankomst

- Plaats aan de ingang een tafeltje met desinfecterende handgel. Maak er ineens een leuke opwarmer van voor de schattenjagers: 'Klaar voor jouw zoektocht? Wrijf dit slijm tussen je handen en kijk hoe al het vuil verdwijnt!'
- Zet papieren zakdoekjes en duid aan waar families hun handen kunnen wassen.
- Organiseer een bezoekerstoestroom. Voorzie voldoende ruimte tussen elk gezin. Voorzie eventueel met tape of krijt 'wachtplekjes' op de vloer.

Aan de balie:

- Je baliemedewerkers zijn dé sleutelfiguren om de schattenjacht in goede banen te leiden. Bespreek met hen wat er anders is tegenover andere jaren, bekijk met hen hoe je de ontvangst wil aanpakken en welke mogelijke vragen ze zullen krijgen. Geef hen alle nodige informatie opdat ze families goed op weg kunnen zetten.
- Geef elke schattenjagers zijn eigen persoonlijke opdrachtenblad/schatkaarten/... en benodigdheden mee. Zorg voor voldoende materiaal zodat je geen materiaal moet hergebruiken of zorg ervoor dat je het voldoende kan ontsmetten.

Tijdens de zoektocht:

- Maak indien mogelijk gebruik van buitenruimtes. Is je binnenlocaties niet zo groot of nog gesloten? Laat je zoektocht volledig buiten doorgaan.
- Kies plekken met genoeg ruimte om de opdrachten uit te laten voeren.
- Werk met een bewegwijzering op de grond of de muren en hang ook de opdrachten goed zichtbaar op.
- Maak een schatkaart of opdrachtenboekje dat elke schattenjager meekrijgt en mee naar huis neemt.
- Maak je zoektocht in een app. Enkele apps om een zoektocht in uit te werken: de Erfgoedapp, Bibster, Troovie, Actionbound, Geocache, Chestnote en RouteYou.

Aan de schatkist:

De schatkist is de kers op de taart aan het einde van de zoektocht. Indien je wil vermijden dat iedereen de schatkist moet aanraken, kan je de stickervellen en gadgets laten uitdelen door de baliemedewerkers volgens de hygiënemaatregelen. De schatkist kan wel een spannend eindpunt blijven voor de schattenjagers.

Bijvoorbeeld:

- Verstop de schatkist op een leuke plek achter een raam of op een hoogte waar kinderen er niet aan kunnen. Als ze de plek gevonden hebben, kunnen ze achterhalen waar het stickervel ligt of krijgen ze dit van de baliemedewerker.
- Verstop de schatkist met het deksel open met een duidelijk leesbare boodschap in geplakt, zoals: "Proficiat schattenjagers jij vond de schatkist en ontdekt zo het toverwoord! Ga naar de baliemedewerker, draai 3 keer in het rond en zeg het toverwoord 'bzzzzzz' en je krijgt een verrassing!"
- Laat de schattenjagers de schatkist behandelen alsof het een uitzonderlijke vondst is bij een archeologische opgraving. Geef elke schattenjager een paar handschoentjes wanneer ze de schat openen.
- Is je schatkist ergens verstopt waar niemand de stickervellen kan uitdelen?
  - Verstop er een toverwoord in waarmee de schattenjagers hun schat op een andere locatie mogen ophalen. Of laat ze een **foto** van de kist opsturen naar je e-mailadres en stuur in ruil het boekje met de post op of steek het in de brievenbus (als je publiek erg lokaal is). Kies wat haalbaar is voor jou en de baliemedewerkers.
  - Hang de boekjes met wasknijpers op aan een touw, zodat schattenjagers slechts 1 boekje moeten vastnemen.
  - Als er geen andere manier is en je de boekjes in de schatkist verstopt, vermeld dan in je opdrachtenboekje/op je schatkaart dat de schattenjager 1 boekje uit de schatkist mag nemen, zonder alles vast te pakken. Voorzie handgel in de schatkist en vraag de schattenjagers voor en na het kiezen van

hun boekje hun handen te ontsmetten. Ontsmet de schatkist regelmatig. Leg bij de start van de zoektocht aan de ouders uit hoe ze dit het best aanpakken.

- Ook dit jaar laten we het logboek, dat gewoonlijk door vele handen gaat, achterwege. Wel gaan we families motiveren een leuke foto te nemen en met #schattenvanvlieg op sociale media te plaatsen. Gebruik deze kans om ook zelf in te zetten op de sociale media van jouw locatie of gemeente. Je kan er zelfs een wedstrijd aan verbinden.
- Werk je met een stempelkaart in samenwerkingsverband? In plaats van stempels te zetten, kan je schattenjagers woorden laten verzamelen die een zin vormen. Of je kan stickers voorzien die de schattenjagers zelf plakken.
- Wil je graag zicht hebben op hoeveel kinderen een schat komen zoeken bij jou, maar ligt dat nu moeilijker met de social distancing-maatregelen? Laat kinderen op het einde van de tocht hun gegevens in een Vliegbrievenbus stoppen. Zo kan jij vb. hen het stickervel opsturen of hen uitnodigen voor een volgend event. En zo weet je ineens hoeveel schattenjagers deze zomer passeren.

De opdrachten:

Voor het thema kijken kan je veel opdrachten verzinnen waarbij er geen materiaal of contact nodig is. Uitbeelden, zoeken, spreken, bewegen, ... Er zijn veel mogelijkheden. Verder in deze inspiratiegids vind je heel wat opdrachten die al *coronaproof* zijn. Aan sommige opdrachten zal je een draai moeten geven. Enkele tips voor bij je opdrachten:

- Je kan werken met QR-codes tijdens je zoektocht. Print deze QR-code en plaats bij je opdracht. Zo maak je een QR-code aan.
- Voor sommige opdrachten is er toch materiaal nodig. Kies waar mogelijk voor materiaal dat je niet hoeft te hergebruiken of kan ophangen. Uit een boek iets lezen, op een foto een voorwerp zoeken,... Print de afbeelding of pagina af in het groot en hang 'm op. Iets knutselen of tekenen? Bedenk manieren waardoor er zo weinig mogelijk materiaal nodig is: scheuren in plaats van knippen, geef een potlood en papier mee aan de balie, ...
- Speelt je zoektocht zich buiten af? Laat kinderen materiaal uit de natuur gebruiken dat ze zelf kunnen oprapen.
- Is er toch materiaal nodig waarvan je slechts beperkte hoeveelheden hebt? Geef het de schattenjagers mee aan de start van de zoektocht en laat ze het nadien terugbrengen naar de balie. Ontsmet het materiaal tussen elke uitleenbeurt.

- Ook de allerkleinsten kunnen we een leuke tijd bezorgen. Laat ouders een opdracht uitvoeren (liedje zingen, dieren nabootsen, ...) die hun baby of peuter gegarandeerd zal entertainen. Ook kan je gebruik maken van knutselmateriaal: gebruik bakpapier, aluminiumfolie, noppenfolie, raffia ... als 'knisperpapiertjes' die je mee kan geven voor een opdracht. Toon een filmpje op een app of hang een mobiel op met materiaal dat beweegt in de wind. Volgen ze het mobiel met hun ogen?

3.1.3 EEN TRY-OUT VAN JE ZOEKTOCHT

Als je een try-out van je zoektocht wil doen, nodig je een groep kwetsbare families of kinderen uit om je zoektocht te testen. Zo leg je niet alleen contact met een nieuw publiek, maar krijg je ook meteen een kritisch testpanel over de vloer voor de zomeractie echt start. Meer dan ooit hebben kwetsbare kinderen en families nood aan ontspanning. Maar in deze tijden is het moeilijk om hen uit te nodigen. Als ze niet tot bij jou kunnen komen voor een try-out, kan de zoektocht misschien tot bij hen komen? Bijvoorbeeld door een testpakketje klaar te maken met de opdrachten die ze zelf thuis kunnen uitvoeren. Of gaat je zoektocht buiten door? Met de nodige uitleg kunnen ze zelf op stap. Neem contact op met een sociale organisatie uit de buurt om een familie te vinden, of misschien is er een kinderopvang die graag samenwerkt voor deze 'try-out op afstand'?

Nog meer info vind je op [de website!](#)

3.2 EEN VERRASSENDE INHOUD

3.2.1 WIE ZIJN JE SCHATTENJAGERS?

- Bepaal je doelgroep en stem je opdrachten op hen af. Bereik je liever jonge of oudere kinderen? Of beide?
- Kies je ervoor om een zoektocht voor alle leeftijden te doen, probeer dan opdrachten te maken waarin je verschillende moeilijkheidsgraden steekt. Zo kunnen alle leeftijden met eenzelfde opdracht aan de slag.
- Soms doen de kinderen de schatzoektocht met hun (groot-)ouders. Is dat bij jullie ook het geval? Betrek dan ook de ouders en maak er een interactieve familiezoektocht van waarbij ze moeten samenwerken, het tegen elkaar moeten opnemen, de kinderen de leidersrol moeten opnemen, ... Ouders nemen ook graag actief deel!
- Organiseer een [try-out](#) om je schatzoektocht uit te testen. Spreek sociale partners aan zoals een kinderopvang, het OCMW, een jeugdbeweging, ... en nodig een groep families of kinderen uit om jouw zoektocht te testen. Zo krijg jij voor je zoektocht een kritisch testpanel op bezoek, én leg je contact met een publiek dat je nog niet gemakkelijk bereikt.

3.2.2 DE OPBOUW EN VORM VAN JE ZOEKTOCHT

- Blijf binnen je eigen mogelijkheden. Ook met weinig budget en mankracht kan je een leuke zoektocht in elkaar steken!

- Geef structuur aan je zoektocht door in verschillende stappen/onderdelen te werken. Probeer die stappen ook duidelijk te communiceren naar de schattenjagers en hun (groot-)ouders. Geef de schattenjagers bijvoorbeeld een expliciet stappenplan, zorg voor duidelijke signalisatie, ...

STAPPENPLAN

- 1** Ga naar de juiste plek (gekleurd vliegje) in Breughelhoeve en los de vraag op.
- 2** Verzamel de geheime cijfercode.
- 3** Alle opdrachten gedaan en alle cijfers ontdekt? Kom dan terug naar het onthaal om de code van de schatkist te kraken! Wie weet welke verrassing vind je in de kist?

Breughelhoeve

Bibliotheek Ternat

- Stem het aantal opdrachten af op je locatie. Blijft de gemiddelde bezoeker niet lang op je locatie, hou de zoektocht dan kort en pittig. Je kan ook een verkorte versie van de zoektocht voorzien. Geef aan welke opdrachten de schattenjagers kunnen overslaan of maak verschillende paden.
- Werk je met materiaal, zorg dan dat je zeker genoeg hebt voor iedereen.
- Blijf de schattenjagers gedurende de hele zoektocht stimuleren om de zoektocht tot een goed einde te brengen.

Je zoektocht zit er bijna op. Je oren mogen nu rusten. Het is nu de beurt aan je ogen om te werken. Ontdek jij waar de Superwetteraar de **schatkist van Vlieg** verstopt heeft? *

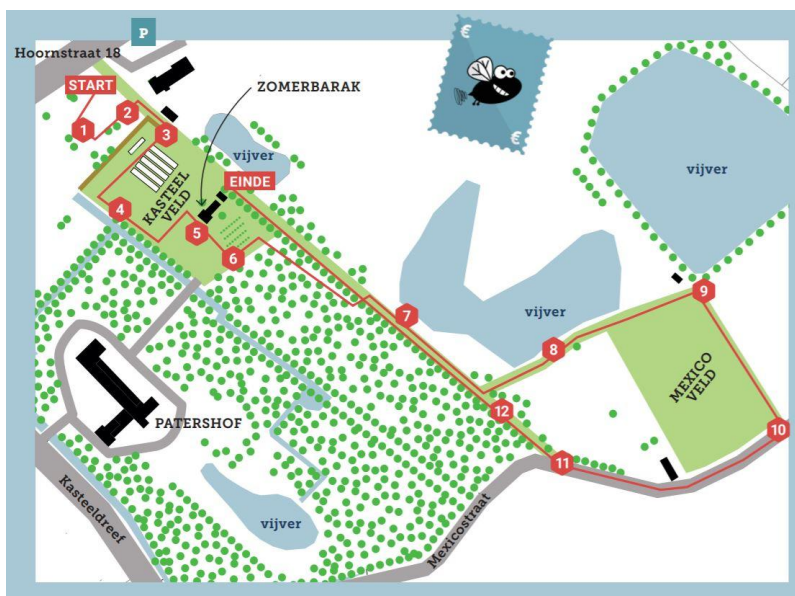
Bibliotheek Wetteren

3.2.3 HET VINDEN VAN DE SCHAT

- Bedenk hoe de schattenjagers uiteindelijk tot de schat zullen komen. Geef je hen een schatkaart, krijgen ze bij elke opdracht een puzzelstuk waarmee ze zelf de schatkaart in elkaar kunnen puzzelen, ...? Je kan ervoor kiezen geen bundel mee te geven en uitleg te voorzien op de plaats van de opdracht. Zorg dan voor een duidelijk aangeduid pad dat de schattenjagers begeleidt van de ene naar de andere opdracht. Wat kan je nog doen om de route aan te duiden?
  - Gebruik een richtingaanwijzer waarbij de schattenjagers hun ogen goed moeten openhouden: de schaduw van pijlen wijzen naar de juiste richting, de richting waarnaar de ogen wijzen moet je volgen, ...

- Breng het zoekgebied in kaart en plaats er een rooster over. Geef de cijfers en letters van het vakje waar de schat gezocht moet worden weg doorheen de opdrachten.
- Maak als laatste opdracht een kruiswoordraadsel: het woord dat de schattenjagers zo maken, geeft hen de locatie van de schat. Bijvoorbeeld in de 'museumtuin'.
- Laat de schattenzoekers coördinaten verzamelen op de route: daar staat de schatkist.
- Maak een schatkaart waarop je de route aanduidt.
- Laat de families een route volgen van Vlieg naar Vlieg. Kleef Vliegen op de grond, op deuren, in de straten,... Bij de laatste Vlieg vinden ze dan de schatkist.

Neem een kijkje bij de [zoektochten van afgelopen jaren](#) voor meer inspiratie!

Trefhof vzw

- Kinderen komen om een zoektocht te doen. Ze vinden het leuk om als een padvinder opdrachten op te lossen of als detective op zoek te gaan naar de antwoorden om uiteindelijk de schat te vinden. Probeer er dan ook voor te zorgen dat ze op de laatste locatie een echte schatkist vinden en niet zomaar doorverwezen worden naar de balie of het onthaal om de schat in ontvangst te nemen (afhankelijk van de coronamaatregelen tijdens de zomervakantie).
- Mag je zoektocht wat moeilijker? Sluit de schatkist met een hangslot! (afhankelijk van de coronamaatregelen tijdens de zomervakantie)
  - Leg bij elke opdracht een stempel met een cijfer, die de schatzoekers mogen drukken op hun blad of boekje telkens ze een opdracht gedaan hebben. Met de uiteindelijke cijfercombinatie kunnen ze het hangslot openen.
  - Werk je toch met goed-of-fout opdrachten, dan kan je vragen met verschillende antwoordmogelijkheden stellen. Achter elke mogelijkheid staat een cijfer. Als ze alle cijfers juist vinden, hebben ze de code van het slot.

- Om de code toegankelijk te maken voor de jongste bezoekers, kan je ook werken met een kleurcode: bij elke goede opdracht staat een kleur. Op het einde moeten de schattenjagers hun gevonden kleurcode voorleggen aan het onthaal. Daar geeft de onthaalmedewerker hen de laatste tip om de schat te vinden.

TIP: Zorg dat er voldoende materiaal in de schatkist zit voor alle kinderen en vul de kist regelmatig aan. Het is fijn voor de kinderen als er effectief een schatkist verstopt zit, en niet een briefje dat ze naar de balie stuurt om hun schat in ontvangst te nemen. Het spelplezier wordt groter als de schat goed verstopt zit. Er is heel wat herhaalbezoek, dus verstopt de schatkist elk jaar op een andere plaats. Ontdek op [onze website](#) wat er dit jaar in de schatkist zit.

TIP: Sommige schattentochten op openbare plaatsen krijgen jammer genoeg te maken met vandalisme. Hoe kan je dit voorkomen?

- Maak zoveel mogelijk reclame voor je schattentocht (bijvoorbeeld via lokale pers en sociale media). Op die manier zijn er meer mensen op de hoogte en is er meer sociale controle. Meer tips voor de promotie van en communicatie over je schattentocht vind je binnenkort in de communicatiegids.
- Je kan ook samenwerken met de lokale groendienst of buurtbewoners. Zij kunnen je schattentocht opnemen in hun ronde of een oogje in het zeil houden.

3.2.4 DE VORM VAN DE OPDRACHTEN

- Laat een begeleidend personage de schattenjagers door de opdrachten loodsen. Op deze manier wordt de schatzoektocht voor de kinderen minder abstract. Geen personage of figuur dat eigen is aan je organisatie? Je kan altijd Vlieg gebruiken om de kinderen van de ene opdracht tot de andere te brengen!

Regio Pajottenland

Bibliotheek Wetteren

- Leg de opdracht zo kort en helder mogelijk uit. Gebruik gemakkelijke woorden en korte zinnen.
- Probeer zoveel mogelijk visueel uit te leggen. Dan kunnen de allerjongsten en kinderen die nog niet zo goed Nederlands beheersen de schatzoektocht ook doen!
- Denk ook eens buiten de context van jouw organisatie. Een bib hoeft geen kruiswoordraadsel als rode draad te gebruiken. Of een museum hoeft niet te vragen naar het aantal appels op een stilleven. Kies ook opdrachtvormen die niet standaard bij jouw organisatie horen, zo hou je kinderen een hele zoektocht geboeid.

DOORDENKER

Kan je een kleur ook horen?
Heeft een geluid ook een smaak? Hier koos de kunstenaar bewust voor één kleur. Alle zintuigen gaan in de mixer... : het kleur zwart koppel jij aan...?

ACTIE

Film heel langzaam het gezicht van iemand uit je omgeving. Vertolk zelf zijn of haar gedachten: vertel de gedachten luidop.

Mu.ZEE

3.2.5 DE AARD EN INHOUD VAN DE OPDRACHTEN

- Plezier staat op nummer één!
- Vertrek vanuit de eigenheid van je locatie en maak gebruik van je collectie.
- Gesloten vragen zijn duidelijk en makkelijk op te stellen, maar komen al snel schools over. Bovendien laten ze weinig ruimte voor creativiteit. Een zoektocht is meer dan gewoon het juiste antwoord vinden. Probeer voor open vragen te gaan of zoek een goede balans tussen open en gesloten vragen. Kinderen vinden het fijn om erop los te fantaseren!
- Beperk je binnen een opdracht tot één vraag. Meerdere vragen schrikken al gauw af en zorgen voor een grote brok tekst. Bovendien zullen je schattenjagers zo langer stilstaan bij de vraag die gesteld wordt.
- Zorg voor diversiteit in je opdrachten, van tekenen tot kijken, luisteren, denken, doen, fantaseren, knutselen, bewegen,... Kinderen doen bovendien graag actieve opdrachten.
- Moedig de schattenjagers via je opdrachten aan om selfies te nemen. Met de juiste hashtags voeren ze op de sociale media mond-tot-mond reclame voor jouw organisatie. Vind leuke ideeën rond het gebruik van social media in de communicatiegids.

3.2.6 EN WAT NADAT DE SCHAT GEVONDEN IS?

- Indien mogelijk en als de coronamaatregelen het toelaten, laat de schattenjagers nagenieten van hun zoektocht in een knutselruimte. Zo kunnen ze meteen met hun stickervel aan de slag. Je kan er zelfs nog een wedstrijd aan verbinden.
- Wil je een extraatje doen? Je kan altijd een schattenjagers diploma uitreiken.

3.3 EEN VERRASSENDE VORM

3.3.1 FORMAAT

- Ga voor een makkelijk formaat voor kinderhanden. Een compact A5-boekje is voor kinderen makkelijker dan een groot A3-papier.
- Denk ook aan minder voor de hand liggende dragers, zoals een iPad of een audiofoon. Combineer gerust verschillende dragers: laat de schattenjagers via de audiofoon naar een inleidend verhaal luisteren en geef hen dan een vragenbundel, ...

3.3.2 KLEURGEBRUIK

- Kies voor frisse en heldere kleuren die je schattenjagers aanspreken en prikkelen.
- Zet je kleuren functioneel in. Zo kan je de opdrachten duidelijker maken voor je schattenjagers.
- Zorg dat je tekst goed leesbaar is op de achtergrondkleuren. Zwarte letters op een donkerrode achtergrond zijn moeilijk te lezen.

3.3.3 LAY-OUT

- Vermijd een schoolse lay-out. De kinderen genieten van hun vakantie!
- Ga voor een lay-out die de schattenjagers duidelijk maakt wat ze moeten doen. Zorg dat ze weten waar te beginnen. Maak duidelijk onderscheid tussen de verschillende stappen.
- Gebruik je lay-out om belangrijke woorden in de verf te zetten.
- Probeer eens de vormgeving en lay-out van je schatzoektocht te baseren op je collectie.
- Online vind je leuke gratis websites waarmee je je zoektocht op 1,2,3 opleukt als een echte graphic designer. (www.canva.be; www.piktochart.com; www.snappa.com; www.designbold.com; powtoon.com)

KAMER 5 **WAFELGELUID**

Hmmmm.... wafels! Wist je dat wafels al eeuwenlang gebakken worden? Hoe eet jij je wafel het liefst? Met aardbeien, suiker, ..., of nog iets anders? **Luister aandachtig naar het geluid. Wat hoor je?** Eet je dit graag op je wafel?

Ga verder naar kamer 6

Bakkerijmuseum

3.3.4 AFBEELDINGEN

- Afbeeldingen vallen altijd in de smaak. Je kan ze gebruiken om de opdrachten te verduidelijken of op te leuken.
- Gebruik in je zoektocht gerust visueel materiaal van de Schatten Van Vlieg-[campagnebeelden](#). Zo zal je zoektocht makkelijk herkend worden als een Schatten Van Vlieg-zoektocht.

3.3.5 TEKST

- Pas je lettertype aan aan je doelgroep. 'Times new roman' is minder aantrekkelijk voor kinderen dan 'architects daughter' of 'AMATIC SC'.
- Speelse lettertypes zijn leuk, maar gaan soms ook ten koste van de leesbaarheid. Zorg dat je lettertypes duidelijk en groot genoeg zijn.
- Hoe korter je tekst hoe beter. Kinderen hebben geen zin om volledige encyclopedieën te lezen terwijl ze een schat aan het zoeken zijn.

4. OPDRACHTEN VERZINNEN

Tijdens de zomer zijn families helemaal in vakantiestemming en is plezier een prioriteit. Profiteer mee van deze losse sfeer en blijf ver uit de buurt van alles wat schools is in je opdrachten of lay-out. Bij het kiezen van het aantal opdrachten kijk je best naar de tijd die mensen op je locatie meestal doorbrengen. Voor een museumbezoek rekken mensen vaak meer tijd uit dan om een boek te komen uitlezen in de bib. Het kan dus zinvol zijn om daar bij de keuze van het aantal opdrachten rekening mee te houden én op je website mee te geven hoe lang de zoektocht bij jullie ongeveer duurt. Maak opdrachten gelinkt aan je locatie, collectie of gemeente. Varieer daarbij tussen denk- en doevragen. Durf voor open vragen te gaan: die zijn het allerleukst en wakkeren de creativiteit van de schattenjagers aan.

Ter inspiratie presenteren we in deze gids **18 gevarieerde kijkopdrachten en inspiratievoorbeelden van kunstenaars**. Er zijn opdrachten die je kan linken aan je collectie of locatie en opdrachten die geen verwijzing hebben. De opdrachten zonder link kan je op voorhand aanbieden, bijvoorbeeld als proevertje om kinderen warm te maken voor je zoektocht en het thema kijken (bijvoorbeeld in scholen of op de speelpleinwerking,...). Of je kan ze op je locatie zelf aanbieden zonder dat families entreegeld moeten betalen. In je zoektocht is het interessant om vooral opdrachten te verwerken die kinderen echt laten stilstaan bij je collectie of locatie. Je wil immers dat vooral je locatie en je aanbod blijft hangen.

4.1 ACHTTIEN LEUKE KIJKOPDRACHTEN

1. KLEURTINTEN OPSPOREN

Benodigdheden:

- een kleurenstaalkaart

Opdracht: Stel, een regenboog spat uit elkaar. Je vraagt families om alle kleurtinten op te sporen in je huis. Stuur hen op pad met een kleurenstaalkaart om kleuren in het gebouw/kunstwerken/boekcovers/erfgoedobjecten, enz. terug te vinden. Vinden ze verschillende tinten van groen, geel of rood? Originele vragen brengen het gesprek op gang, zoals 'verzin een nieuwe naam voor (jouw lievelings-)kleur'.

2. IK ZIE, IK ZIE WAT JIJ NIET ZIET

Benodigdheden:

- een kunstwerk, afbeelding of object in de omgeving
- papier en potlood

Opdracht: Laat een duo (bijvoorbeeld mama en dochter) plaatsnemen voor een kunstwerk, een gebouw, een boekenrek, een raam of een afbeelding. Persoon a is de tekenaar, persoon b de voeler. De tekenaar tekent een object dat hij voor zich ziet, met zijn vingers, op de rug van persoon b. Persoon b probeert te beschrijven wat hij denkt te voelen. Deze opdracht is ook geschikt voor kinderen met een visuele beperking (persoon b).

3. PERSPECTIEF

Benodigdheden:

- fotoestel, smartphone of tablet

Opdracht: Ga veraf of dichtbij een object staan om het klein of groot te doen lijken. Waarop lijkt het monument/schilderij/... nu? Kan je er een surrealistisch tafereel mee uitbeelden? De regels van het perspectief manipuleren, levert gegarandeerd grappige effecten op. De Eiffeltoren als speldenprik en de toren van Pisa als ruggensteun zijn klassiekers. Ook objecten op jullie locatie kunnen onderwerp zijn van een ludieke fotoshoot.

TIP: Spoor de schattenjagers aan om de foto's via sociale media te delen met de #schattenvanvlieg en de hashtag van jouw locatie.

4. TERUG IN DE TIJD

Benodigheden:

- oud beeldmateriaal van je locatie

Opdracht: Zoek beeldmateriaal in het archief zodat je deelnemers ontdekken hoe het er vroeger uitzag. Je kan hen vragen om het precieze punt te zoeken vanwaar de fotograaf destijds de foto trok. Daar vinden ze bijvoorbeeld een volgende tip. (Groot)ouders kunnen vertellen over wat nu niet meer is. Is er veel veranderd in de tijd dat zij hier kwamen? Wat is er nog hetzelfde?

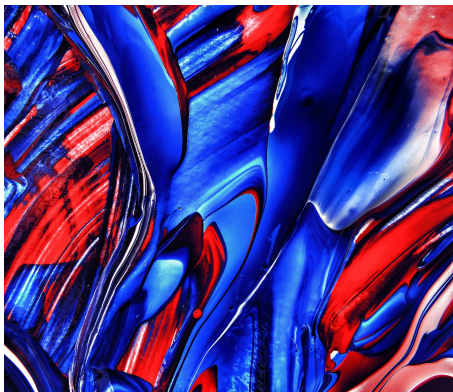
5. WOORDEN PROEVEN EN KLEUREN RUIKEN

Benodigheden:

- kleurrijk object

Opdracht: Kies een object uit je aanbod, collectie of omgeving dat kleurrijk is. Stal het object uit en stel vragen aan de schattenjagers, zoals: Welke kleur heeft dit voor jou? Smaakt die kleur zoet, zuur, bitter of zout? Krijg je het warm of koud van deze kleur? Onderzoek wijst uit dat mensen kleuren associëren met smaak, zo is rood eerder zoet en groen voor velen zuur. Daarnaast zijn er ook warme en koude kleuren. Warme kleuren ogen vaker gezellig en lijken dichterbij, terwijl koude kleuren eerder koel en rustig ogen. Door deze vragen te stellen wordt duidelijk dat iedereen op een andere manier kijkt en kleuren heel wat andere gevoelens naar boven brengen.

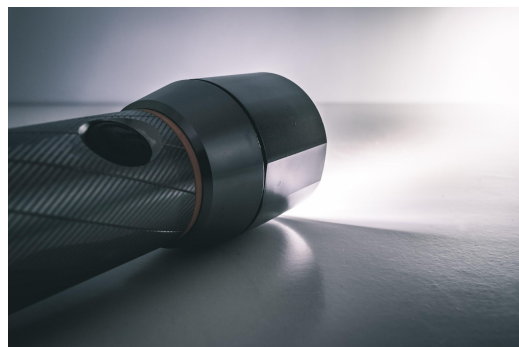
6. TOCHT DOOR HET DONKER

Benodigheden:

- zaklamp (op smartphone)
- een donkere ruimte/plaats

Opdracht: Is er ergens een plek in je locatie waar je het heel donker kan maken? Laat kinderen op deze locatie met een zaklamp objecten bekijken. Belicht de voorwerpen die je tegenkomt met je zaklamp op verschillende manieren: hou je lamp eens langs voor, langs achter, op een deeltje van het object, veraf, dichtbij, ... Zien de kinderen

10. TOVERVERTELLING

Benodigdheden:

- verduisterende vertelruimte
- geluidsinstallatie met opgenomen/ingesproken verhaal

Opdracht: Luister naar een verhaal in het donker! Wedden dat je méér ziet? Onze verbeelding is als een filmprojector: hoe donkerder de kamer, hoe mooier de beelden. De verteller brengt een fictieverhaal of geeft uitleg over vroegere tijden, verre streken, iets uit het museum... Atomen of zonnestelsels, dino's of kabouters: in het duister komen ze tot leven. Hoe zag het verhaal er in jouw verbeelding uit? Teken/klei/schilder het verhaal en laat het ons zien!

TIP: Vraag een verteller én een muzikant om een verhaal in te spreken. De muzikant kan op instrumenten (of alledaagse voorwerpen die elk hun specifieke klank hebben) ondersteunende geluiden maken. Zo heb je ook meteen een soundtrack bij je verhaal.

11. RUBBING

Benodigdheden:

- dun papier
- potloden
- goed gekozen oppervlak: kasteelmuur, marmeren beeld, schilderspalet van kunstenaar, bladeren van een boom, grof hout, getextureerd glas, boekenkaft, ...

Opdracht: Daag je schattenjager uit om een 'rubbing' te maken. Daarvoor moet je een dun papiertje op een oneffen oppervlak leggen en er hard overeen krassen met een potlood. Er ontstaat een tekening gevormd door het reliëf van het oppervlak. Vraag waaraan deze tekening hen doet denken. Hoe zouden ze het omschrijven? Welke vormen zien ze terugkomen in de tekening? Op deze manier ontstaat een associatie naar hun eigen leefwereld.

Meer inspiratie: Je kan ook omgekeerd te werk gaan en hen een beschrijvend woord geven en vragen om je locatie af te speuren naar objecten die daarbij passen. Bijvoorbeeld: korrelig, egaal effen, glad, ruw, glanzend, scherp, broebelig, ...

12. KIJKEN NAAR MENSEN DIE KIJKEN

Benodigheden:

- verstopplek
- voorbijgangers

Opdracht: Schotel kinderen deze stiekeme proef voor: "Verstop je op een plekje in de ruimte en hou toevallige passanten in het oog. Volg hun blikken en noteer: Is er een kunstwerk, object of boek waar mensen graag langer naar kijken? Welke bloem of plant krijgt de meeste aandacht? Kijken sommige mensen naar elkaar? Hoe lang kijken ze? Hoe kijken ze (dromerig, starend, onderzoekend,...)? Wat zouden ze denken over datgene waar ze naar kijken?"

13. SCHADUWEN IN HET LICHT

Benodigheden:

- ledematen (handen, armen, benen, voeten, neus...)
- voorwerpen (potloden/balpenen, takken, bladeren...)

Opdracht: De schaduw van een persoon of voorwerp verandert continu door de stand van het licht. Kunstenaar [Fred Eerdekens](#) speelt met dit gegeven en belicht gekrulde koperen linten die schaduwen werpen en zo woorden of zinnen vormen. Wat er in werkelijkheid niet is, is wel zichtbaar in de schaduw. Laat de schattenjagers creatief aan de slag gaan op jouw locatie en de leukste schaduw-kunstwerkjes maken. Hoe ziet die boom eruit met grote handen als takken? Hoe wordt die saaie deur een exotisch dier? Welke portretbeelden hebben wat meer haar nodig? Laat je creativiteit de vrije loop!

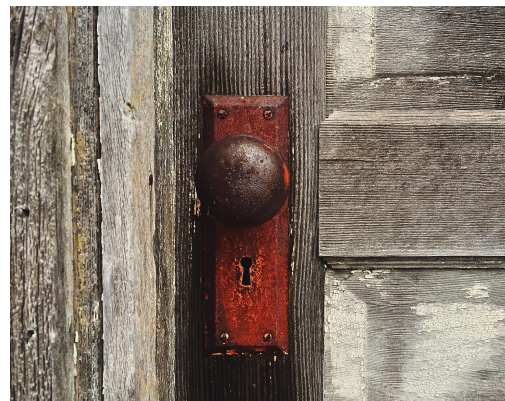
14. DOOR HET SLEUTELGAT

Benodigheden:

- sleutelgat met leuk zicht

Opdracht: Kinderen gluren al van jongs af aan door het sleutelgat. Maar wat als dat sleutelgat je naar een heel andere wereld brengt? In Rome kan je de Sint-Pietersbasiliek perfect bewonderen door één specifiek sleutelgat in de stad. Is er op jouw locatie een sleutelgat waardoor je een leuk zicht hebt op een kunstwerk, gebouw, natuurlandschap of ...? Laat de kinderen het ontdekken!

Meer inspiratie: Laat kinderen een sleutelgat uitknippen dat ze kunnen gebruiken om naar objecten te kijken op je locatie. Kunnen ze het object herkennen als ze er maar een klein stukje van kunnen zien door het sleutelgat?

15. KAMISHIBAI

Benodigdheden:

- Kamishibai verteltheater

Opdracht: Kamishibai betekent ‘papieren drama’ en is een vorm van Japans verteltheater. In het theaterkastje worden grote (A3) prenten geschoven die aan de achterzijde de verhaallijn bevatten. Kamishibai is volgens Art Basics for Children (ABC) een mooi instrument om met kinderen aan creative storytelling te doen. Maak een leuk verhaal over de avonturen van Vlieg op jouw locatie en laat (groot)ouders het voorlezen aan de schattenjagers. Misschien zitten er wel tips verscholen in het verhaal over waar ze de schatkist kunnen vinden... sshhht!

TIP: Je kan zelf een mini-Kamishibai in elkaar knutselen. Vb. Met een grote luciferdoos dankzij de [uitknipvorm](#) van Art Basics for Children. Daarnaast bieden ze ook [een Kamishibai-pakket](#) aan om je eigen houten verteltheaterkast te bouwen die je op lange termijn kan blijven gebruiken.

16. KIJKDOOS

Benodigdheden:

- kijkdoos

Opdracht: Maak een leuke kijkdoos in functie van je locatie waar de schattenjagers een tip kunnen ontdekken over waar de schatkist te vinden is. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de verschillende kijkelementen van het Schatten van Vlieg-campagnebeeld. Waar heeft Vlieg deze keer de schatkist verstopt? Licht een tipje van de sluier op en laat de kinderen door het kijkgaatje gluren.

17. SCHRIJVEN MET LICHT

Benodigdheden:

- verduisterde kamer
- fotoestel of smartphone
- statief of stabiele ondergrond
- een zaklamp

Opdracht: Het woord ‘fotografie’ bestaat uit twee woorden: ‘foto’, dat licht betekent, en ‘grafie’, dat schrijven betekent. Zet je camera op een statief of op een stabiele ondergrond.

Stel de sluitertijd op ongeveer 15 seconden in. Maak met je zaklamp de gekste vormen en ontdek hoe ze eruit zien op de foto die je getrokken hebt. Proficiat, je kan schrijven met licht! Laat kinderen waarnemen hoe hun tekening of boodschap verschijnt op foto en verdwijnt in het echt.

TIP: Vraag ouders om de foto's op sociale media te posten met de #schattenvanvlieg en de hashtag van jouw locatie.

18. PIRATEN OOG LAPJE

Benodigdheden:

- ooglapje
- donkere ruimte

Opdracht:

Een piraat kan je herkennen aan de papegaai op de schouder, zijn eeuwige zoektocht naar de grootste schat maar ook aan het ooglapje, hoewel ze twee goede ogen hadden. Ze stonden niet bekend als een aardig volk. Ze plunderden dorpen en steden en lieten andere schepen zinken. Tijdens het plunderen droegen ze vaak een ooglapje. Dat deden ze zodat ze makkelijk konden zien in het ruim van een schip. Daar lagen namelijk de schatten opgeslagen, maar er waren geen ramen waardoor het er behoorlijk donker was. Het ooglapje zorgde ervoor dat ze met één oog goed konden zien in het donker want dat oog was al gewend aan het donker!

Laat de schattenjager als een piraat op zoek gaan naar de schat. Tijdens de zoektocht draagt hij/zij een ooglapje waardoor de schat (die op een donkere plaats verstopt is) makkelijker gevonden wordt bij het afzetten van het ooglapje.

4.2 INSPIRATIEVOORBEELDEN

1. LAND ART

De Land Art-beweging is ontstaan in de jaren 60 en speelt met het landschap. Deze vorm van kunst in openlucht maakt gebruik van natuurlijke materialen (takken, bladeren, stenen, ...) die een tijdelijk kunstwerk creëren in de natuur. In Wallonië kan je een uniek wandelcircuit bewonderen van 141 km met 42 Land Art-kunstwerken in de Valleien van Smaken en Geuren, genaamd '[Sentiers d'Art en Condroz-Famenne](#)'.

Benodigheden:

- kleurrijke verzamelobjecten
- voorbeelden van 'Land Art'
- ruimte om de kleurvolle installatie te laten groeien

Opdracht: Deze opdracht is bedoeld voor plekken waar kinderen daadwerkelijk dingen kunnen verzamelen zoals bladeren, afval, bloemen, takken, afbeeldingen van kunstwerken. Vb. Welke kleuren kunnen ze bij elkaar sprokkelen? Gezinnen sorteren al hun vondsten per kleur en maken zo 'kleurkringen'. Zo ontstaat een vorm van 'Land Art'.

Meer inspiratie: Maak een kleefmuur waarop alle verzamelobjecten geplakt mogen worden. Kinderen bepalen zelf de compositie en bouwen langzaam een eigen kunstwerk op.

2. SPIEGELKAMER

De Infinity Room van de Japanse kunstenaar Yayoi Kusama staat bekend om zijn eindeloze spiegelingen. Bezoekers die de kamer binnenstappen, worden meteen een onderdeel van het kunstwerk. De kunstenaar wordt ook wel eens 'de koningin van de stippen' genoemd omdat ze stippen in haar kunstwerken verwerkt als gevolg van hallucinaties die ze al van kinds af aan heeft. Met de stippen en eindeloze spiegelingen speelt Kusama met de visuele waarneming.

Benodigheden:

- lege ruimte
- (gerecupereerde) spiegels, spiegelpapier

Opdracht: Maak op je locatie een spiegelkamer die de kinderen op eigen houtje kunnen betreden. Je kiest zelf hoe je de ruimte invult: dit kan met objecten uit je locatie, lichtjes, knuffels of juist helemaal niets. Eens de kinderen zich in de spiegelkamer bevinden, kunnen ze zichzelf meerdere malen waarnemen. Hoeveel keer zien ze zichzelf? Wie is de echte ik? Geef ze de tijd om het visuele kijkspel te bewonderen en de gekste gezichten te trekken.

TIP: Kan je geen volledige ruimte vrijmaken voor deze opdracht? Geen probleem, gebruik een grote doos en bevestig spiegelpapier aan de binnenste zijden van de doos. Op deze manier kunnen kinderen hun hoofd of handen in de doos steken en vormt dit een gelijkaardig effect als in de spiegelkamer.

3. CECI N'EST PAS UNE PIPE

Het wereldberoemde schilderij 'Ceci n'est pas une pipe' van de Belgische kunstenaar René Magritte heet officieel 'La Trahison des Images' en betekent het verraad van de voorstelling. Letterlijk gezien is het werk inderdaad geen pijp, maar een afbeelding van een pijp. Toch zullen de meeste mensen zeggen dat het een pijp is als je hen vraagt wat het is. De surrealistisch kunstschilder maakt hiermee de kijker bewust van taal en afbeeldingen.

Benodigdheden:

- afbeelding van een object met onderschrift

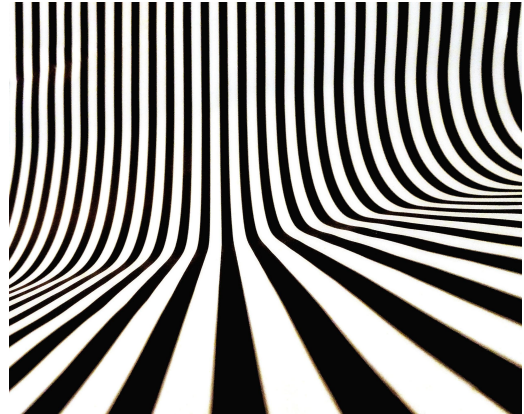
Opdracht: Stel een eigen kunstwerk tentoon van dezelfde aard als het schilderij van Magritte. Kies een object op basis van je locatie. Een bibliotheek kan bijvoorbeeld een boek weergeven, buitenlocaties een boom, musea een schilderskwast... Zet onder het object de slogan van Magritte 'Dit is geen boek/boom/schilderskwast/...' en ontdek hoe de kinderen reageren. Stel ze enkele vragen: Wat zie jij op het kunstwerk? Wat is het? Waarom zou het geen boek/boom/schilderskwast/... zijn?

Meer inspiratie: Maak deze opdracht nog interactiever door de kinderen zelf het kunstwerk te laten maken. Laat het voorbeeld van René Magritte ter inspiratie zien om aan de slag te gaan. Wie komt het origineelst uit de hoek?

4. OPTISCHE ILLUSIE

De Nederlandse kunstenaar M.C. Escher is de meester van de optische illusie. Zijn kunstwerken zitten vol met elementen die het menselijke oog misleiden. Van onmogelijke trapconstructies tot een olifant met zes poten, niets is wat het op het eerste zicht lijkt. Op deze manier speelt Escher met de werkelijkheid en houdt hij je brein voor de gek.

Benodigheden:

- voorbeelden van Escher's werk ([olifant](#), [draaiende cirkels](#), [oneindige trappen](#))

Opdracht: Toon het werk van Escher aan de schattenjagers en stel hen enkele vragen. Hoeveel poten heeft deze olifant? Zie jij deze cirkels ook bewegen? Gaan deze trappen omhoog of omlaag? Laat vervolgens de kinderen rondkijken op jouw locatie op zoek naar optische illusies. Denk bijvoorbeeld aan spiegelingen of reflecties, het plafond dat ook de vloer kan zijn, gebruik je fantasie. Musea kunnen een stapje verder gaan en kinderen op zoek laten gaan naar optische illusies in schilderijen of werken op hun locatie.

TIP: Kinderen kunnen ook zelf gemakkelijk optische illusies maken. Je kan al heel veel bereiken door met perspectief te spelen. Denk maar aan een foto waarbij je de illusie wekt dat je dochter of zoon een mini-versie van jezelf vast heeft.

5. GLOW IN THE DARK

In Nederland kan je over een [lichtgevend pad](#) fietsen dat geïnspireerd is op het schilderij 'Starry Night' van Vincent van Gogh. Kunstenaar Daan Roosegaarde ontwikkelde dit fietspad uit duizenden fonkelende, gekleurde steentjes die in het donker tot leven komen.

Benodigheden:

- glow in the dark verf of marker

Opdracht: Verberg op je locatie verschillende tips over de zoektocht die geschreven zijn met glow in the dark verf of marker. De schattenjagers kunnen deze tips dus enkel ontdekken als het pikkedonker is. Heb je geen donkere ruimte op jouw locatie? Gebruik dan een schoendoos waar je met een glow in the dark marker een tip in schrijft. Als je de doos toe doet, kunnen de kinderen via een kijkgaatje de tip lezen.

Meer inspiratie: Laat de schattenjagers de juiste route volgen in een donkere ruimte door glow in the dark pijlen op de grond te bevestigen.

4.3 ZELF OPDRACHTEN MAKEN

Je kan natuurlijk ook zelf opdrachten bedenken om jouw collectie of leuke plekken in je cultuurhuis of gemeente extra in de verf te zetten. Maar misschien vind je opdrachten rond het thema kijken niet zo evident of is het de eerste keer dat je deelneemt en heb je wat meer voorbereiding nodig. We geven tips over hoe je vlot zelf enkele opdrachten kan opstellen.

De eerste stap is kijken naar de mogelijkheden op jouw locatie. Wat wil je in de kijker zetten? En wat past al goed bij het thema kijken? Je kan ideeën verzamelen via een brainstormsessie of mindmap. Zo kom je tot een heleboel mogelijkheden en het neemt niet veel tijd in beslag. Wanneer je een aantal ideeën hebt kun je deze gaan uitwerken.

Doorheen deze gids vind je heel wat tips om mee rekening te houden als je opdrachten uitwerkt. Hier vind je de 10 belangrijkste tips samengevat:

1. Doe iets met het verhaal of de uniekheid van je eigen plek.

Verwerk de inhoud of het verhaal van jouw plek in de opdrachten. Vermijd generieke opdrachten die je zomaar overal zou kunnen doen. In een monument werk je rond het erfgoedverhaal, een bibliotheek draait om boeken, een natuurdomein heeft zijn eigen unieke fauna en flora,...

2. Zorg voor variatie in de opdrachten

Tekenen, kijken, luisteren, denken, doen, fantaseren, knutselen, bewegen,...

3. Denk aan verschillende leeftijden

Families hebben vaak kinderen uit verschillende leeftijdsgroepen.

4. Werk voor families, niet alleen voor kinderen.

Families op uitstap willen dingen samen doen. Denk aan opdrachten waarbij je moet samenwerken, het tegen elkaar moet opnemen, de kinderen de leidersrol moeten opnemen,...

5. Een zoektocht is meer dan gewoon het juiste antwoord vinden.

Denk breder dan opdrachten met een juist of fout antwoord: vaak zijn die heel beperkend en niet echt interessant. Ga eerder op zoek naar creatieve opdrachten die de fantasie aanwakkeren, kritisch denken stimuleren,...

6. Hou het simpel.

Concepten, teksten, opdrachten... Maak ze niet onnodig ingewikkeld. Maak opdrachten zo visueel mogelijk. Zo maak je je zoektocht ook toegankelijk voor families die het Nederlands nog niet zo goed onder de knie hebben.

7. Besteed aandacht aan de vorm

Zorg ervoor dat je zoektocht aantrekkelijk is voor families. Dat kan ook met een klein budget! Misschien is een handgeschreven opdracht in de vorm van een brief wel veel leuker dan iets dat in Photoshop of Word gemaakt is.

8. Materiaal prikkelt.

Als je materiaal gebruikt, probeer dan genoeg te voorzien. Denk ook aan dingen die families misschien niet standaard in huis hebben.

9. Denk zo breed mogelijk na over kijken.

Kijken hoeft niet enkel met je ogen te zijn, zorg voor een zo breed mogelijk kijk-spectrum. Denk goed na over welke beeldprikkelers je niet aan het oog van families wil laten ontsnappen.

10. Test uit bij je doelgroep.

Zijn je opdrachten goed te begrijpen? Weten families wat ze moeten doen? Organiseer een [try-out](#) en test je zoektocht op voorhand.

Naast leuke opdrachten is de omkadering van je zoektocht natuurlijk ook belangrijk.

5. EEN ZOEKTOCHT VOOR HET HELE GEZIN

Uit [onderzoek](#) dat we in 2019 voerden naar de cultuurparticipatie van families met heel jonge kinderen, bleek dat 95% van hen wel zin heeft om aan cultuur te doen, maar ze vinden echter niet altijd iets geschikt. Het aanbod voor deze doelgroep is beperkt en vaak pijlsnel uitverkocht. Nochtans trekken families er graag op uit met alle kinderen van het gezin.

Schatten van Vlieg, verspreid over heel Vlaanderen en Brussel, is een mooie kans om op die (stijgende) interesse in te spelen. De actie mikt op gezinnen/groepen met kinderen van 4 tot 12 jaar, maar ook deze zomer kan je jouw zoektocht voor de allerkleinsten (0-5 jaar) toegankelijk maken. Niet door een nieuw aanbod voor hen te creëren, maar door de opdrachten in je zoektocht met kleine ingrepen aan te passen zodat ook zij van je zoektocht kunnen meegenieten. Wij geven je alvast enkele tips.

5.1 VIJF PRAKTISCHE TIPS

5 praktische tips om je zoektocht zo familievriendelijk mogelijk te maken:

1. Zet alles op kinderhoogte, zo kunnen kinderen zelf aan de slag met je opdrachten.
2. Blijf binnen je eigen mogelijkheden. Ook met weinig budget en mankracht kan je een leuke zoektocht in elkaar steken!
3. Toon eens een ruimte of een aantal voorwerpen die normaal niet toegankelijk zijn voor bezoekers.
4. Schuif je vaste aanbod voor kinderen tijdens de zomer even aan de kant als je een schattenzoektocht van Vlieg op poten zet. Te veel keuze werkt verwarrend, en bovendien kunnen bezoekers op die manier nog eens terugkomen en iets anders ervaren. Of als een gezin je locatie al eens heeft bezocht op een ander moment, kan je ze tijdens de zomer iets nieuws aanbieden.
5. Indien de coronamaatregelen het toelaten, creëer een plaats waar schattenjagers na hun zoektocht nog even kunnen blijven plakken, bijvoorbeeld een atelier waar kinderen iets verder kunnen uitwerken als ze daar zin in hebben. Je kan de kunstwerken die er gemaakt worden ook tentoonstellen: zo krijgen bezoekers de ervaring van vorige schattenjagers mee, en volwassenen zien dat er ook voor kinderen iets leeft.

5.2 OPDRACHTEN MET VERSCHILLENDE MOEILIKHEIDSGRAAD

Het is de bedoeling dat kinderen van 4 tot 12 jaar je schattenjacht kunnen doen, maar het is nog fijner als je je zoektocht ook openstelt voor de allerjongsten (0-5 jaar). De vaardigheden van die groepen zijn natuurlijk heel verschillend. Differentiëren voor verschillende leeftijden is niet altijd evident, maar we helpen je graag op weg:

- Differentieer in moeilijkheidsgraad, maar vermijd specifieke leeftijds aanduidingen: oudere kinderen willen soms ook de gemakkelijke opdracht doen, en sommige kinderen van 7 kunnen al echt lezen, anderen nog niet... Schrijf de moeilijkheidsgraad erbij of geef een visuele aanduiding (bijvoorbeeld met sterretjes).
- Is een opdracht specifiek voor de allerjongsten bedoeld, gebruik dan ons Schatjes van Vlieg-logo ([hier](#) te downloaden)
- Communiceer op UiT.be en je eigen kanalen duidelijk voor welke leeftijden je zoektocht geschikt is en hoe lang de zoektocht duurt. Zo kunnen families inschatten of het met hun kinderen haalbaar is.

Tips voor de allerjongsten (0 tot 5 jaar):

Ook (heel) jonge kinderen zijn dol op schattenzoektochten. Met de juiste prikkels en eenvoudige opdrachten kan je hen de hele schattenjacht lang blijven boeien.

In 2019 organiseerden we samen met VCOK een testtraject met Museum Dr. Guislain en de bib van Kortenberg om hun zoektochten toegankelijk te maken voor de allerkleinsten. Dit traject, Schatjes van Vlieg, bleek een succes voor beide locaties. Saïdya, publiekswerkster in Museum Dr. Guislain, geeft in een [filmpje](#) tips en tricks over hoe je je zoektocht én locatie toegankelijk kan maken voor de allerjongsten. [Hier](#)

ontdek je hoe de bib van Kortenberg hun opdrachten zo heeft aan gepast dat ook heel jonge kinderen een fijne tijd konden beleven, samen met de oudere broer of zus. Op de inspiratiedagen in 2020 gaf VCOK een sessie over hoe je vanuit de leefwereld van de allerjongsten tot toffe opdrachten kan komen. Lees hun tips [hier](#).

Tips voor schattenjagers van 3 tot 6 jaar:

- Voor de jongere schattenjagers is het volgen van een parcours op zichzelf heel leuk. Je kan een zoektocht maken aan de hand van ballonnen, pijlen, vlaggen of Vliegjes, zonder verdere ingewikkelde opdrachten.
- Wanneer je de kinderen door de zoektocht loodst aan de hand van tips, zijn vooral afbeeldingen of foto's leuk voor jonge kinderen. Maak je een fotozoektocht, kies dan voor duidelijke foto's en zoom niet te veel in op de details. Je kan ook prenten of foto's van voorwerpen of herkenbare plaatsen in je cultureel huis gebruiken om de kleuters naar de schatkist te leiden.

- Kinderen houden van avontuur! Teken met krijt, stift of stukjes tape een hindernissenparcours en maak er een avonturen-schattenjacht van. Laat de kleuters springen over een rivier, van steen tot steen stappen, over een heel smalle strook lopen.
- Print een afbeelding of foto van de verstopplaats van de schatkist en knip deze in een aantal grote stukken. En puzzelen maar!

Tips voor iets oudere kinderen (+10 jaar):

Oudere kinderen houden van een uitdaging. Maak de opdrachten wat moeilijker of leid ze om de tuin.

- Geef een bericht in geheimtaal. De kinderen krijgen telkens een stukje code, op het einde kunnen ze zo het bericht ontcijferen. Een boodschap doorseinen in morsecode of in spiegelschrift?
- Je kan oudere kinderen misleiden. Als ze denken dat ze de schat hebben gevonden, hang je een brief 'GEFOPT'. De schatkist ligt niet hier... Los dit raadsel op en ontdek waar de schatkist wel ligt.
- Bevestig 2 oorschroeven aan de schatkist. Doe hier een cijferslot door. De kinderen ontdekken aan de hand van opdrachten de cijfers en kunnen zo de code kraken.

6. WAT DOE JE BETER NIET? CHECKLIST OM NAAST JE ZOEKTOCHT TE LEGGEN

We merken uit onze bevragingen bij de schattenjagers dat er sommige opdrachten minder populair zijn. Wil je een originele, leuke zoektocht maken die perfect in een vakantiesfeer past? Zorg dan voor variatie en maak niet (te veel) opdrachten van deze types:

- Telopdrachten
- Vragen die niets te maken hebben met je collectie (benoem de onderdelen van het oog, kleuren verbinden met het juiste object). Steek er een eigenheid in die alleen bij jouw locatie of collectie past.
- Opdrachten die alleen op de kinderen gericht zijn. Het voordeel van een familie-uitstap in de vrije tijd is dat de gezinsleden echt quality time met elkaar doorbrengen. Ze hebben echt tijd om met elkaar bezig te zijn, stimuleer dan ook de interactie in je opdrachten. Motiveer aan je onthaal actief om de opdrachten samen te doen
- Goed-of-fout vragen
  - een zoektocht werkt ook zonder goed-of-fout vragen. Zie het als een route door je huis naar de kist, met onderweg haltes waar je iets doet. Idealiter bied je op die haltes opdrachten aan die gedifferentieerd zijn volgens moeilijkheidsgraad.
  - Mensen en dus kinderen zijn verschillend. De ene tekent graag, de andere is meer een denker. Zorg dat er opdrachten in je zoektocht zitten die verschillende interessevelden aanspreken. Check of in jouw zoektocht minstens 5 van deze dingen voor: kijken, luisteren, knutselen, fantaseren, zoeken, bewegen, samenwerken, voelen, tekenen, schrijven, ...

7. BEKIJK JE EIGEN ZOEKTOCHT KRITISCH

Als je zoektocht bijna klaar is, kan je onderstaande vragen overlopen om je schattentocht nog eens kritisch te bekijken.

Vormgeving

1. Bespreek het kleurgebruik
  - a. Welke kleuren?
  - b. Hebben de kleuren een bepaald effect? Zo ja, welk?
2. Bespreek de afbeeldingen en foto's
  - a. Veel of weinig?
  - b. Zijn ze functioneel of decoratief?
    - i. Wat is daar het effect van?
    - ii. Helpen ze de opdrachten duidelijker te maken?
3. Bespreek de tekst
  - a. Wat voor lettertype wordt er gebruikt?
  - b. Past het lettertype bij de doelgroep?
    - i. Geeft het een bepaalde sfeer weer?
    - ii. Ziet het er leuk/aantrekkelijk uit?
    - iii. Is het goed leesbaar?
  - c. Helpt de lay-out inzicht te krijgen in de zoektocht? Kan je bijvoorbeeld door het lettertype ontdekken welke aspecten belangrijk zijn?
4. Welke zoektocht spreekt families volgens jou het meeste aan? Waarom?
5. Wat vind je van de vorm waarin de zoektocht aangeboden zal worden aan de kinderen? (een A4'tje, een aantal losse papieren, een kaart, een boekje,...)

Opdrachten

1. Bespreek de leeftijd waarvoor de zoektocht volgens jou geschikt is.
  - a. In wat voor woordenschat worden de opdrachten uitgelegd?
  - b. Zijn er vooral korte of lange zinnen gebruikt?
  - c. Hoeveel hulp denk je dat kinderen nodig hebben van hun ouders om de zoektocht tot een goed einde te brengen?
2. Bespreek de aard van de opdrachten.
  - a. Wat vind je de leukste opdracht?
  - b. Zijn het eerder open of gesloten opdrachten?
  - c. Tot wie richt de zoektocht zich? Enkel de kinderen of tot de hele familie?
  - d. Is het thema verwerkt in de zoektocht? Zo ja, op welke manier?
3. Bespreek de invloed van de opdrachten op de locatie
  - a. Leer je de collectie of locatie beter kennen
  - b. Worden mensen aangemoedigd om nog eens terug te gaan? Zo ja, hoe?
4. In welke vorm wordt het spel gegoten? (e.g. zoektocht naar een cijfercode, naar een woord, een schatkaart, een route die uitmondt in de vindplaats van de schatkist,...)

Extra

1. Wat onthoud je?
  - a. Is er iets dat je bijblijft op basis van de antwoorden op deze vragen?
  - b. Welk aspect van de zoektochten op tafel zou je willen toepassen op je eigen zoektocht?

8. EDUCATIEVE HULPLIJN

We stellen je graag enkele kunsteducatieve organisaties voor die je kan inschakelen voor het maken van een zoektocht:

- **Mooss vzw:** voor ondersteuning bij de ontwikkeling van je zoektocht of een ander leuk kijk-aanbod. Je kan één van hun bestaande workshops boeken of hen inschakelen om een workshop of schattenzoektocht op maat van jouw organisatie te ontwikkelen.

Kijk www.mooss.org
Mail info@mooss.org

- **ETNA:** voor kunsteducatieve projecten en workshops, maar ook als aanvulling op voorstellingen, tentoonstellingen en andere kunstbelevissen. Natuur en beeldende kunst spelen de hoofdrol.

Kijk www.etnaetnaetna.be
Mail liesbeth@etnaetnaetna.be

- **appelsIEN + ANNAnas:** voor concept, productontwikkeling en realisatie van unieke en authentieke cultuureducatieve materialen op maat, zoals zoektochten, doe-boekjes en educatieve spelen.

Kijk www.appelsienenannanas.be
Mail appelsienenannanas@gmail.com

- **Kamo vzw:** voor workshops op maat waarbij de Kamo-tools en/of installaties van Amadeo alsook de locatie zelf, steeds een vertrekpunt en inspiratie zijn om de projecten en/of workshops te realiseren.

Kijk www.kamovzw.be
Mail info@kamovzw.be

- **VCOK:** voor begeleiding bij het proces om een zoektocht voor de allerjongsten te maken of ideeën aan die leeftijdsgroep aan te passen. Ze coachen ook medewerkers of geven vorming rond het werken met en voor de allerjongste.

Kijk www.vcok.be
Mail info@vcok.be

Wij wensen jullie alvast een vruchtbare samenwerking!

9. SAMENWERKEN MET ANDERE PARTNERS

Door een evaluatie bij de cultuurhuizen ontdekten we dat bijna de helft van de deelnemers rond Schatten van Vlieg samenwerkt met andere partners. Sommigen voorzien naast de zoektochten in de cultuurhuizen een zoektocht in de hele gemeente, sommigen voorzien een extra beloning voor families die op meerdere locaties in de gemeente een schat zoeken of er ontstaan andere leuke samenwerkingsvormen. Ontdek de voordelen, concrete voorbeelden en mogelijkheden in onze [gids rond samenwerken](#).

10. COMMUNICEREN OVER JE ZOEKTOCHT

Nadat je zoveel werk in de voorbereidingen van je schattenjacht hebt gestopt, is het natuurlijk leuk om tijdens de zomermaanden zoveel mogelijk bezoekers te ontvangen. Het Vliegteam verzamelt tips om jouw schattenjacht in de kijker te zetten bij het grote publiek.

Let er zeker op dat je aan het begin van het seizoen voldoende reclame maakt voor de families die graag op voorhand plannen, maar vergeet de last-minute beslissers niet en zet je evenement voor de start ook nog eens goed in de kijker. Hou de updates in het oog voor de communicatiegids.

11. BELANGRIJKE DEADLINES

We maakten [een lijstje van belangrijke deadlines en verschijningsdata](#).

12. VRAGEN

Heb je nog vragen? Dan vind je misschien al een antwoord in onze [veelgestelde vragen-lijst](#) of op www.publiq.be/schattenvanvlieg. Antwoord niet gevonden? Neem gerust contact op met liesel@publiq.be.